

Előfizetési feltételek

helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:
 Egész évre . . . . . 6 frt — kr.
 Fél évre . . . . . 3 frt — kr.
 Negyedévre . . . . . 1 frt 50 kr.

Hirdetések díja:

□ centiméterenként 3 kr. Kereskedők és gyárosok külön árkedve nényben részesülnek.

Bélyegdíj 30 krajczár.

Nyílt tér sora 20 kr.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Szerkesztőség

és
Kiadóhivatal:
 Nagyenyedi
 Könyvnyomda és Papír-
 árugyár részvénytársaság
 Főter 38. szám alatt,
 hova egy a lap szellemi részét illető közlemények, mint az előfizetések és hirdetések bérmentesen küldendők.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Azon tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetése június végével lejárt, tisztelettel kérjük, hogy előfizetéseiket ideje korán megújítani sziveskedjenek.

A „Közérdek” előfizetési díja:

egész évre . . . . . 6 frt — kr.
 fél évre . . . . . 3 „ — „
 negyed évre . . . . . 1 „ 50 „

A „KÖZÉRDEK”
 szerkesztősége és kiadóhivatala.

Vizvezeték.

Mikor valaki közügyhöz akar hozzászólni: első kötelessége, hogy mindenféle egyéni érdeket és elfogultságot mellőzön. Mert akit egyéni szempontok vezetnek, az helyesen ítélni, a közjó magasabb érdekeit meglátni s meltányolni nem lesz képes. Pl. ha városi egészségügyről van szó, s az egyik ember azt mondáná: „Én egészséges vagyok, tehát a víz es levegő nagyon jó; az atyám és nagyatyám is itt élt, meg is öregedett; a viztől és levegőtől ugyan még most is élhetne: akinek nem jó a kutviz, igyék bort vagy borvizet stb.”; vagy ha egy másik ember azt mondáná: „Én, mióta Enyedre jöttem, mindig beteges vagyok; olyan városban éltem, hol jó vizet ihattam s a köztisztaságra nagy gondot fordítottak; levegője üde; járványos betegség sohasem járja; szervi bajom semmi sincs; tehát az én beteges állapotomnak egyedül a város egészségtelen körülményeiben van az oka stb.”: ezen emberek közül egyik sem helyes alapról indul el, hogy a város egészségügyéhez hozzászóljon. Mert a kérdést könnyen egyéni szempontok szerint fogja elbíralni; ítéletét a saját kedvező vagy kedvezőtlen egészségi állapota könnyen befolyásolhatja. Ezen kérdésben, mint minden más közügyben, csak annak véleménye lehet komoly számba vehető, aki adatok alapján az egész város egészségügyét vizsgálja s összehasonlítja a törvényekkel s törvényes intézkedésekkel és más városok jó példáival; aki nem szívárványt, vagyis elérhetetlen, megvalósíthatatlan álmodat, hanem realis, tehát kivihető tervet mutat, melylyel nemcsak a törvényes intézkedések formájának tehetünk eleget, hanem nagyban hozzájárulhatunk városunk emelkedéséhez, tekintélyéhez s a közterheket viselő polgárság egészségéhez, jólétéhez. Azt kell tehát tekinteni, hogy valami jó-e, hasznos-e, szükséges-e egy egész város közönségének.

A tiszta látásnak s igazságos ítéletnek még egy nagy

ellensége van. Az, ami egyik szép erényünk, néha hibává lesz bennünk: nagyon szeretjük városunkat. Szeretjük a multját sok szenvedéseért; szeretjük jelenét, melyhez köt egész ragaszkodásunk és kegyeletünk, mert benne van otthonunk, családuink, társaságunk, ifjúságunk, benne vár öregségünk, sírhelyünk és jó emlékeztünk. Dicsekedni szoktunk vele magunk közt; és bár gonyoljanak érte az idegenek, dicsekedni szoktunk vele mások előtt is. És nem ok nélkül; sok drágaságunk van benne, ami az önézetünket ápolhatja, emelheti. De az otthonnak ez a szeretete tévedésbe is ejtethet bennünket olyankor, mikor hiányok pótlásáról van szó. A multtal s emlékeivel együtt ragaszkodhatunk az egyszerűség és igénytelenség czime alatt a fogyasztásokhoz is. Pedig — szerény nézetem szerint — azt az édes otthon annál szebbnek, annál edesebbnek fogjuk találni, minél kevesebb hiány van benne; minél tisztább, egészségesebb, lakhatóbb és tökéletesebb lesz.

Városunknak jó levegője és szép fekvése van; ezen tulajdonságainál fogva nyári fűdőhelynek is beválik. És bizonyára sokan keresnek fel, ha kedvezőbb híreket vennének a közegészségügy felől. Mert azt lehetetlen eltagadni, hogy a népesség számához képest nagy a halandóság. Mult évben négygyel több volt az elhaltak, mint az újszülöttek száma. A letelt felelvben, mely pedig a szerencsésebbek közül volt, meghaltak 107-en; s ennek a számnak alig 10%-át teszik ki azok, kik a természet rendjének, az öregség folytán való elgyengülésnek estek áldozatul; a többi mind részint gyermek-, részint férfikorban hunyt el. Alig van esztendő, hogy valamely járványos betegség ne pusztítana gyermekek vagy felnőttek között. Alig van esztendő, hogy fertőző vagy legalább klimatikus viszonyokra vezethető betegségek megdöbbentő eseteinek egész sorát ne tapasztaljuk. Alig van esztendő, hogy — ami más városokban nagyon ritka eset — valamelyik tanítóintézet növendékeit általános betegeskedés miatt egészen vagy részben szét ne kellene bocsátani. Nem mondom, hogy sok betegségnek egyedül a jó ivóvíz hiánya az oka; de azt, igenis, a mult évtizedben már megjéztett vegyi vizsgálatok alapján határozottan ki merem mondani, hogy kutvizeink jó része vegyi elemeinel vagy tisztatlanságánál fogva szerfölött egészségtelen. Láttam szűrő-készületeket, mely világosan megmutatta, mennyi salak, tehát egészségtelen és fertőző anyag kerül az ember gyomrába ivóvizüinkből. Orvosaink kénytelenek betegeknek többnyire első tanácsul adni, hogy ne igyanak kutvizet. Népes és virágzó tanintézetüink vagy gyarolón vannak, vagy sehogyan sincsenek ivóvízzel ellátva; arra pedig gondolni sem lehet, hogy az intéze-

tek udvarán vagy közeleiben levő vizet ivásra használhassák. Vannak utcáink, melyekben egyáltalán nincs kut, s lakósaik messziről kénytelenek nélkülözhetetlen házi szükségletükről gondoskodni. Még főzésre és mosásra is rosszak azon kutak vizei, melyek az Órhegy környékére esnek, ahonnan pedig leszivárgás útján városunk legtöbb kutja vizet szerez.

A művelődés humánus irányának legszebb jele, hogy az embert megbecsüli, védi, ótalmazza minden veszély ellen. Ez az irány van kijelölve törvényeinkben és törvényes intézkedéseinkben. Az 1876. XIV. t.-cz. 10. §. határozottan elrendeli, hogy a hatóság a lakóhelyek légköreinek tisztántartásáról s mindannak eltávolításáról gondoskodjék, ami a levegőt, a talajt és a vizet tisztatlanná teszi; sőt kényszer útján is létesítheti mindazt, ami a közegészség ügyét előmozdítja. A 9. §. pedig azt mondja, hogy a belügyminiszter oly vidéken, hol a halálozás a rendes arányt felülmúlja s ennek elhárításáról az illető törvényhatóság sikerrel nem intézkednek: saját küldöttje által e körülmény okait ki nyomoztatja és a szükséges intézkedések megtétele elrendeli. A 141. § a község rendőri teendői közé igatja, hogy őrködjék a köztisztaság, a husszemle, az áruba bocsátott tápszerek és italok, a közhasználatra szánt ivó-víz tisztaságának és ártalmatlanságának, továbbá a kutak, medenczék, viztartók és vízvezetékellő fentartása felett. Példából tudom azt is, hogy feltűnő halálozás esetén egyes városokban vizsgálatot indított és gyökeres intézkedéseket rendelt el a belügyminiszter.

De hiszen nincs nekünk sem törvényre, sem miniszterre szükségünk, hogy üdvös meggyőződést ápoljunk és szükséges határozatokat megérleljünk. Látnak más városok jó példáját, olyanokét, melyek nem is megyei középpontok; nincs ilyen kulturális fontosságuk; nincsenek is ilyen kedvező anyagi helyzetben. Tudjuk azt mi magunktól is, hogy a jó víz és köztisztaság az egészség alapfeltételei. Erről a két alapfeltételről pedig a leghelyesebben és legtökéletesebben vízvezeték által lehet gondoskodni. Tudjuk azt is, hogy a város egy része a pataktól és malomárokától távolabb esik, mint hogy tűzveszély esetén ezekből vizet lehetne szállítani; s így a város jelentékeny részében a pusztá szerencsének vagyunk kiszolgáltatva, hogy hársorok, sőt utcák leégjenek-e vagy éppen maradjanak; mert víz hiányában nem segíthetünk. Tudjuk azt is, hogy nem elég intézeteket alapítani és tanítókkal ellátni; hanem a törvény és humánus kötelesség parancsolja, hogy a növendékek egészségéről is gondoskodjunk. De tudjuk azt is, hogy Enyed város attól, amit az egész művelt világ

TÁRCZA.

Tom by Boock.

(Amerikai história.)

Írta: Virter Perenez. (New-York.)

I.

Felfordult a világ — vagy mi? Ezer bomba megkartács! — Hogyan, mr. Tom by Boock, ki mind az öt világrészt már végig átkozta, volt óratok-gyáros, vatta-termelő, Edison-féle feltaláló s megcsalta a yankeket, úgy mint a hiszékeny európaiat, — ez a nemeskeblű és nagyesszü mr. Tom by Boock most zavarban van. Corpo di dio hosta! . . . Pedig úgy van.

— Országot egy eszméért!

A becsületes ember felizgatva járt-kelt a „Nagy-torku Bivaly” fogadó ötöd emeleti kis szobájában. A „Nagy-torku Bivaly” tudniillik Cincinnatiában fényes rangú szálló, Cincinnati azonban mr. Tom by Boocknak unalmas, képzelete Philadelphíába vonzza s menne is, csakhogy ez a czudar vendéglős, a feloralánczott nagy-torku bivaly, nem bizik a becsületszóban, még kevésbbé mr. Tom by Boock becsületében. — Della Madonna! hiszen ő megküldené tartozását neki, mihelyt Philadelphíában egy jó „vágást” csinál.

— Corpo di dio hosta della Madonna . . . crivi Domine — egészíté ki az izgatott vendég előbb már

megkezdett, folytatott, de befejezetlenül hagyott káromkodását.

(Ne csodálkozzanak azon, hogy mr. Tom by Boock, a melegvérü yankee, olaszul ad nézeteinek szabad kifolyást, ő tulajdonképen volt már olasz is és az egykori neve valami „nelli“-re végződött, — volt ő már franczia, görög és német, sőt . . . magyar is egy helyütt, amint azt az amerikai viszonyok kívánták.)

Amint így a démonok és a való által felboszantva, egy székbe csapta magát, hirtelen egy eszme villant az agyában. Csendesesen felkél ülteből, halkán morog valamit, aztán néhány percnyi gondolkodás után odamegy a tükörhöz, összekuszálja haját, majd felveszi legkopottabb ruháját s cipőit és elindul a szállóból a népes utcák felé.

A „Nagy-torku Bivaly” tulajdonosa gyanakodva nézte, de attól nem tartott, hogy mr. Tom. by Boock örökre bucsuzna tőle, hiszen ruhái és minden holmija fenn van szobájában.

II.

Az Ohio partján az arany kikötő körül óriási néptömeg tarkállik. Van itt előkelő és kopott is; nem ur és katona, sertéskereskedő és ki tudná még elsorolni: ki? Cincinnati edemes polgárságának ezerféle rétege képviselve van.

Egy komor ur, akinek csak pofaszakálláról és lebotrovtált bajszáról lehet az urat sejteni, félelmetesen, ti-

tokzatos nézéssel jár a sok ember között. Néha körül néz, nem látja-e vajjon senki s előránt egy darab papírt, nekitámaszkodik egy ház falának és szószori viszázatokintés közben szorongva jegyezget.

Egy előkelően öltözött yankeenek föltűnt ez a szokatlan viselkedés és — gyanakodni kezdett.

— Ez a szem! ez a nézés! . . . szemmel kísérem — susogta magában és leült egy közeli padra, a falhoz támaszkodó egyén vizsgálatába merülve.

A gyanus ur, amint ezt észrevette, összerendezte. A vizsgálódó elhalványult, egy gondolat szülemlett meg agyában: Welsler, Faubourg & Cie czég hallatlan esete foglalkoztatta az egész környéket s szelíten-hosszában keresik a nagy ékszertolvajt . . . hátha ez az? A kopott ember elsietett. A kövér yankee utána. Az nagyon sietett, de mégsem oly nagyon, hogy mr. Blay kövér hasával utól ne érte volna. Bezzeg buzdította őt a tolvaj fejére kütözött 10 000 dollár edesen csengő hangzása is.

Egy fordulónál utól érte.

— Hé mister! ön nagyon gyanus ember, — mondá mr. Blay — nevezze meg magát, különben elfogatom.

A kopott ember zord tekintettel mérte végig, de nem felelt. Mr. Blaynak olyat dobant a szíve, hogy majd szétrepeszté hatalmas mellkasát: ez az, ez az! sutogta magában. Gyorsan körülnézett, egy közeli policemant megfogott és a kopott embert hosszas küzködés után bekísértette óriás csödület között.

közvéleménye a közegészségre nézve fontosnak és szükségesnek elismert, el nem maradhat. Nem maradhatna el még akkor sem, ha nem volna olyan anyagi ereje, amilyen az ügyes gazdálkodás, bölcs előrelátás folytán ma rendelkezésére áll.

Mindezeknél fogva örömmel üdvözöljük városunk nagydíszű polgármesterének kezdeményező lépését és a képviselő-testület határozatát, melyekkel a vízvezeték és kapcsolatban a villamos világítás ügye a valószínű utjára indított. Olyan lépés ez, mely hivatalosan Nagy-Enyed városát egészségügyi tekintetben is a legtekintélyesebb vidéki városok közé emeli. A tervnek részleteihez, ha előttünk állnak, nemcsak érdeklődéssel, hanem szíves készséggel fogunk hozzájárulni.

L. I.

Országgyűlés.

A képviselőház hétfői ülésén Perczel Dezső elnök meleg szavakban emlékezett meg Radó Kálmán és Zsambokrétly képviselők haláláról. A Ház jegyzőkönyvében fejezte ki részvétét. Ezután harmadszori olvasásban megszavaztatták a szombaton elfogadott javaslatok.

Következett a kereskedelmi társaságok kölcsönös beocsátásáról szóló javaslat tárgyalása, melyet Szemere ajánlott elfogadásra. Léva Lajos a külföldi biztosító-társaságok visszaszolgáltatásáról szóló és sürgetői a biztosítási törvény revízióját.

Hegedűs Sándor miniszter rámutat azokra a biztosítékokra, melyek a fenforgó bajok megszüntetésére a javaslatba fölvették. A biztosítási törvény revízióját a kormány is sürgősnek tartja. Az erre vonatkozó javaslat már készül és föl lesz véve abba az a rendelkezés is, hogy az idegen társaságok kötelesek a kauciót magyar értékben vagy ingatlanban letenni. A revízió továbbá a szükséges ellenőrzés legszigorúbb keresztülviteléről gondoskodik. Végül a miniszter elfogadásra ajánlja a tárgyalás alatt levő törvényjavaslatot. (Élénk helyeslés.) A Ház a javaslatot úgy általánosságban, mint részleteiben elfogadta. A részleteknél nem volt vita.

A bank- és valuta-javaslatoknál mint előadó Pulszky Ágost szerepelt.

Komjáthy Béla hosszabb beszédben szólott az előterjesztés ellen és az önálló bank érdekében határozati javaslatot ad be. Szünet után Kossuth Ferencz szólal fel Komjáthy javaslat mellett. Széll Kálmán miniszterelnöknek az interpellációkra adandó választát a vita alatt levő javaslatok elintézésére utána használták.

A keddi ülés napirendje előtt Lukács László pénzügyminiszter benyújtja arra vonatkozó jelentését, hogy a tárczához tartozott mezőgazdasági birtokok áthelyeztettek a földmívelési tárczához.

Ezután harmadik olvasásban is elfogadták a tegnap letárgyalt törvényjavaslatokat, — majd pedig a bank-szabadalmi vitát folytatta a Ház. Polezner és Madarász csatlakoznak Komjáthyhoz az önálló bank érdekében beadott határozati javaslatához. Lukács miniszter részletesen felel az ellenzéki szónokoknak, kimutatván, hogy a bank jelenlegi szervezetében az ország érdekeit kielégíti. Kossuth és Komjáthy személyes kérdésben szólalnak föl. Azután Pulszky előadó polemizált a szélsőbali nézetekkel.

III

Egész Amerikát fellármázta az eset: a Welsler, Faubourg & Cie cég hírhedt tolvaját megfogták; Mr. Blayé volt a dicsőség. Mr. Blay hatalmas hasát még jobban kidülesztette és úgy fogadta az utcán a köszöntéseket. Volt benne sok egy sváb nyárszolgából, ami nem is csoda, mert ő is sváb volt egyszer, amint Amerika fel polgársága nem is amerikai, hanem mindenféle országból odaömlött népség.

Csak egy volt a bökkenő: az elfogott tolvaj nem vallott semmit. Konokul megmaradt állítása mellett, hogy ő nem az, akit keresnek és ő sokkal becsületesebb, sem hogy nevét ily alkalmakhoz bevallaná, nem akarván azt családjá pirulására szegyenre hozni.

De mikor már óriási lett a botrány, a reportersereg mindennap százával interviewolta meg: végre vallott.

IV.

— Hej, corpo di dio hosta! Mister Blay, ön meghurcolta a nevemet, ön becsületeembe gázolt s ezt minden önérzetes yankee azzal torolta volna meg, hogy revolvert fordít két akós hasára, elpusztítja és megsemmisíti a rágalmazót... Igen én is megtehetném ezt önnel, szemébe mondva, hogy gyáva, hazug, rágalmazó és hogy az én nevem nem az, hanem Tom by Boock, nyugalmazott óratok-gyáros, wattatermelő, aki a „Nagytoroku Bivaly”-ban lakik s ismeri millió ember, és ime szegyenbe, gyalázatba taszított.

A Ház, Komjáthy javaslatának elvetésével, elfogadta a bankra és a valutára vonatkozó törvényjavaslatokat. A Ház továbbá vita nélküli fogadta el a szeszkontingens felosztására és a budapesti csendőr-kaszárnyák építési költségeire vonatkozó javaslatokat. Most Széll Kálmán miniszterelnök felelt Polónyi interpellációjára, melyet az utóbbi a Typographia régebben lefoglalt pénzének dolgában intézett a miniszterelnökhöz.

Széll miniszterelnök előadta, hogy a pénzt munkássztrájk támogatására szedték össze s ezért foglalták azt le. Különben is azóta a másodbiróság ítélete folytán a pénzt visszaadták. Polónyi megjegyzi, hogy a pénz visszaadását tudomásul veszi, de a lefoglalásban a sajtószabadság sérelmet látja. Széll miniszterelnök erélyes, határozott hangon utasította vissza azt az állítást, mintha ennek az egyszerű kihágásnak üldözése sértene a szabadságot és kijelentette, hogy Polónyi kitanítását nem fogadja el.

Polónyi a miniszterelnök választát nem veszi tudomásul.

— Eláll! Eláll! — kiáltották feléje jobbfelől. A választ a Ház túlnyomó többsége tudomásul vette. A többi interpellációra adandó válaszok holnapra maradtak.

Ezután Rátkay László szép beszédben interpellációt intézett Wlassics miniszterhez az iránt, hogy hajlandó-e a miniszter Petőfi halálának 50-ik évfordulója alkalmából lépéseket tenni a nagy költő emlékének méltó megünneplésére?

Wlassics miniszter azonnal válaszolt. Kijelentette, hogy az ünnep rendezésére leghivatottabb a Petőfi-Társaság és általában az irodalmi körök. A kormány maga részéről minden támogatásra kész, s a képviselőház is az emlékünnepen bizonyára küldöttéggel fogja képviselnie magát. A választ általános helyeslés között vették tudomásul.

Az ülés végén Molnár János terjesztett be interpellációt a jászberényi nép-ünnepen történt botrány ügyében.

Városi közgyűlés.

Nagy-Enyed, 1899. július 3.

Nagy-Enyed város képviselőtestülete f. hó 3-án d. e. 11 órakor Kovács Gyula polgármester elnöke alatt rendes közgyűlést tartott, melynek fontosabb tárgyai közé tartozott határozathozatal arra nézve, vajjon az 1898. évi XIX. t.-cz. életbeléptetésével a város sajtó-erdeit az állam kezelésébe adja-e át, vagy továbbra is maga a város kezelje? A tanács a jogügyi bizottság véleményét terjesztette elő, melynek értelmében a jogügyi bizottság az eddigi gyakorlatot, vagyis a város tulajdonát képező erdőknek házi kezelésben való megtartását javasolja. A jogügyi bizottság javaslatához pártolólak szólaltak fel Csató János alispán és Gáspár János vármegyei főjegyző, képviselőtestületi tagok. A közgyűlés a jogügyi bizottság indítványát egyhangulag elfogadta és határozatilag kimondta, miszerint a város erdeit jövőre nézve is maga fogja kezelni. Névszerinti szavazással döntött a közgyűlés a város főjegyzője fizetésének 900 frtról 1100 frtra leendő emelését indítványozó szabályrendelet módosításában. A közgyűlés egyhangulag a fizetés emelését mondja ki. Viszont 17 szavazattal 11 ellenében a közgyűlés kimondja, miszerint a város pénztárá-

— De miért nem mondta azt azonnal?

— Miért? . . . miért? . . . By Good! Kötelességem nekem azt tenni, amit ön parancsol? Nem. Corpo di dio! — Hanem a dolog nem marad abban. Követelem, hogy négy napi elfogatásom ideje alatt elmulasztott fontos ügyeleim elhanyagolása miatt 2000 dollár kártérítést, a „Nagytoroku Bivaly” becsületes vendéglősenek négy-napi távollétem alatti azon tetteért, hogy minden ruhámat és tulajdonomat elkobozta számlám kiegyenlítése fejében, — 500 dollárt; és végül az amerikai és minden szép világrészben szenvedett óriási meghurcoltatás fejében, a becsületemben ejtett károkkért, 10.000 dollárt fizessen nekem huszonnégy óra alatt, ön, Mr. Blay, akit különben le fogok löni, mint egy vörös sakált!

Hallotta?!

V.

Mr. Tom by Boock beleveti magát a kupóba, zsebében a duzzadt tárcza 12.000 dollárt tartalmaz és utazik Philadelphiába, — gentlemanszerű gondolatokba merülve. Halkan mormog valamit magában, de csak néhány szót lehet belőle érteni.

— Becsület . . . blamázs . . . De Philadelphiában valóban utána néz egy remek vágásnak, még ha a Welsler, Faubourg & Cie cégnek üzletéből ékszereket is kellene elszállítani

nál alkalmazott irnok, a szabályrendelet értelmében, óvadékok köteles letenni és a közgyűlés a szabályrendelet idevonatkozó intézkedését fenntartani ohajtja. A fogyasztási adók és illetőleg a bor- és hús-fogyasztási adók beszedése tárgyában kelt szabályrendeletet a miniszter egészében tudomásul vette ugyan, kívánja azonban a maximális tételeknek 20 és 25%-ban leendő megállapítását, a szeszre megengedhető kirovást. Addig is azonban megengedi, hogy a szabályrendelet jóváhagyásáig a város a fixrozott díjtételeket be is szedhesse. Igen fontos és megszívlelendő indítványt tett elnöklő polgármester a közgyűléshez a létesítendő vízvezeték és villanyvilágítás tárgyában. Kovács Gyula polgármester szép beszéd kíséretében ismerteti ezen közegészségileg oly fontos kérdést és indítványozza, miszerint a közgyűlés kérje fel a földmívelésügyi minisztert, hogy a tervek készítésére egy hozzá értő szakközvegyet küldjön ki. A közgyűlés az indítványt helyeslőleg veszi tudomásul és felkéri a tanácsot, hogy az indítványban körülírt kezdeményező lépéseket tegye meg. Több kisebb érdekű tárgy bejelentése és letárgyalása után a közgyűlés deli 12 $\frac{1}{2}$ órakor véget ért.

Népdráma.

Véres tragédia színtere volt elmúlt szombaton a kis Maros-Béld község.

Egy, aránylag jó módban élő földműves, minden előzetes fenyegetés és elfogadható ok nélkül, látszat szerint csakis megtámadott becsületét védte, nyugodt megfontolással, minden kis részleteben gondosan előkészítve, egy óra leforgása alatt fényes nappal lelő egy házaspárt, azután agyonlövi önmagát. Tudvalevő, hogy az oláh nép boszuálló, de míg boszuját végrehajtja, sok minden előzi meg azt s ezen előzmények között nagy szerepet játszik a fenyegetőzés s ritkán esik meg a nélkül, hogy a végrehajtást szóváltás, vagy verekedés ne előzné meg. A marosbéli népdráma nélkülözle minden előzményeket, sőt a nép észjárása szerint még az elfogadható motívumot is, mert a becsület fogalma niúcsen náluk annyira kifejtődve, hogy annak egyszerű megrágalmazása ilyen, minden előzetes zaj nélküli drámát idézzen elő. Az eset emlékeztet az olasz vérboszura, mikor a sertett fel esetleg évek múltán minden feltűnés nélkül teszi el láb alól áldozatát, míg ennek vérokonai hasonló módon bánnak el vele, — a marosbéli népdráma hőse azonban megelőzte ezt, ő magának azonnal kiszolgáltatta az igazságot.

A rémes eset következő:

Rád Juon goronea marosbéli lakos f. hó 1-én szombaton d. u. 6—8 óra között, a kapálásból hazatérő Munteán Vaszinét, — egy órával később a ferjet Munteán Vaszit lesből lelőtte, úgy hogy mindkettő a helyszínén halva maradt. A véres tett után Rád haza szaladott közeli telkére s mire üldözői oda értek, saját magát is agyonlötte. A szerencsétlen, mit sem sejtő áldozatokat saját kertjükből lötte le, a szomszéd telek kertjéből lesvén rájuk. Az első lövés nem okozott semmi mozgalmat, mert a lakók azon időben még a mezőn voltak, a második azonban már sokak figyelmét felkeltette, de mint említők, Rádnak ideje volt magát is agyonlönie és az összesereglett falu népe csakis három holttestet talált.

A véres tett előzményei következők:

Munteán Vaszilia ezelőtt néhány héttel két ökröt adott el és 260 forintot kitevő árak lakásáról, egy zártlan fiokból eltűnt, ismeretlen tettes ellopta. A gyanu több összevágó körülmény folytán Rádra nehezedett, vallatás alatt is volt és állandó megfigyelés alatt állott s így igen valószínű, hogy becsületek megtámadóin akarta boszuját lehűteni véres tetteivel!

Az áldozatoknak egyetlen, már felnőtt fiok maradt, — a gyilkosnak két gyermeke, egy férjzett leány és egy házias fiu. A gyilkos zord kedélyű, kötekedő és még saját családjában sem nagy szeretetnek örvendő ember volt s véres tetteért az egész falu népe elátkozta, — annál inkább, mert erősen tartja magát a gyanu a nép között, hogy a pénz ő lopta el, de erről biztosat senki nem tudhat, amint hogy véres szándékát sem sejtette senki!

Vegyes hírek.

— **A községi erdők** állami kezelésbe vétele e hó 1-én megtörtént. Az állami kezelés új erdőtisztjei, volt megyei tisztviselők, u. m. Dezső Zsigmond és Szalánczy László volt megyei főerdészek, mint újonnan kinevezett állami tisztviselők, múlt hó 30-án tették le a hivatalos esküt a főispán kezeibe és pedig Dezső Zsigmond mint kir. főerdész és a nagyenyedi erdőhivatal főnöke, Szalánczy László mint kir. erdész és a gyulafehérvári gondnokság vezetője, Nagy Samu zalathnai erdőgondnok, és Eördögh

Béla, a nagyenyedi gondnoksághoz beosztott erdészgyakornok.

— **Eljegyzés.** Dr. Szabó Mihály kir. tanfelügyelő eljegyezte Szőkefalváról Szabó Ottiliát.

— **A nagyenyedi vadásztársulat** e hó 2-án, vasárnap népes rendkívüli közgyűlést tartott dr. Varró László elnöke alatt, melyen felvették a társulati tagok sorába Papp János gyógyszerész, Br. Pöllnitz Oszkár honvéd főhadnagy és Dr. Farnós Árpád vármegyei tiszteletbeli főorvos. A közgyűlés sajnálattal vette tudomásul Müller Mihály társulati ügyész kilépését. Kilépett még Kiss Lajos. Érdekes mozanata is volt a közgyűlésnek, amennyiben Gremsperger Gyula társulati tag nevének egy évi időtartamra vadászhatalmi engedélyt adott a társulat vadászterületén. Részünkről is örömmel üdvözljük az első fejskét! A nyulövesi tilalom a társulat nagyenyedi revierjén ez evben is szeptember hó 1-ig meghosszabbított a vadállomány megkímélése szempontjából, de ez nem jár nagyobb megszorítással a tagok részére, miután a társulat ezen kívül is nagy területekkel rendelkezik. Fontos határozatot hozott a kopók megrendszabályozására, amennyiben kötelezte a kopótartó tagokat egy olyan czélszerű kolonc beszerzésére, mely a kopót a járásban nem, de a hajtásban — ha egyedül kóborog — nagyban akadályozza és ezen kolonc viselése a kopókra nézve november 1-ig kötelező, ellenesetben gazdájuk bünhődik. A kóbor ebek és kórcs kopóknak ellenben nem gazdájuk bünhődik, hanem ha a revieren találtak, maguk számolnak be bőrükkel.

— **Halálozás.** Városi társadalmunkat, a nagykir. pénzügyigazgatóságot súlyos veszteség érte. Nagy Gyula magy. kir. pénzügyi titkár, Nagy-Enyed városának hosszú éveken át általánosan szeretett, tisztelt és becsült előkelő tagja, a lelkiismeretes, buzgó és minta-hivatalnok, e hó 1-én rövid, de súlyos szenvedés után elhunyt. Mely részvétellel értesült városunk előkelősége és polgársága e súlyos veszteségről és a magyar-utcai halottas ház bucsuhelylyé változott át, hová tömegesen zárandokoltak el az elhunyt jó barátai, jó ismerősei és tisztelői, hogy melyen sujtott özvegyenek ösztintén érzett, mely részvétüket kifejezzék. A család gyászjelentőjén kívül, melyet alább közlünk, volt tisztársai, a nagyenyedi m. kir. pénzügyigazgatóság tisztikara is külön gyászjelentőt adott ki. A család szomorú jelentője a következők szől:

Özv. Nagy Gyuláné, szül. Pauletics Irma, mint feleség; — Nagy Ilma és Nagy Zoltán, mint gyermekek, Nagy Kálmán, mint testvér, — a maguk és az összes sógorok, közeli és távoli rokonok nevében lesújtó mély fájdalommal tudatják, hogy a forrón szerető férj, gondos jó apa, jó testvér és rokon: K. szentmiklósi Nagy Gyula m. kir. pénzügyi titkár, életének 45-ik, boldog házasságának 15-ik esztendejében, f. hó 1-én 11 órakor, rövid, de súlyos szenvedés után jobblétre szenderült. A családnak szende fényű napja hirtelen aláhanyatlott! Az igaz és feddhetetlen lélek elszállott a gyarló porsátorból; a szelid és jóságos érzelmekben gazdag szív példásan szeretett családjáért és a közjóért dobogni megszűnt. Élete szelidség és jóság, áldás és bekesség volt nekünk: halálát sajtó szívünk gyászolja, szeretetünk örökre siratja! Pótolhatatlan veszteségünkben zokogunk előtted, oh Uram! de enyhíti fájdalmunkat a tudat, hogy: „a jóknak és igazaknak emlékezete áldott és mindörökre megmaradt!” Kedves halottunk porrszei folyó hó 4-én délelőtt 10 órakor fognak az ev. ref. egyház szertartása szerint örök nyugalomra helyeztetni. Nyugalma legyen csendes! Emléke áldott! Nagy-Enyeden, 1899. július hó 2-án.

A szomorú gyászszertartás, az elhunytak végtisztessége e hó 4-én délelőtt 10 órakor ment végbe városunk előkelőségének és polgárságának óriási részvétele mellett. Részvettek a temetésen Reinbold Olivér kir. tanácsos, pénzügyigazgató vezetésével a pénzügyigazgatóság, pénzügyi biztosság és kir. adóhivatal összes tisztviselői, a pénzügyi szakasz egész legénysége; Zeyk Dániel főispán és Csató János alispán vezetésével a vármegyei tiszti kara, a honvédség és csendőrség tiszti kara, az összes hatóságok és intézetek tisztviselői, polgárságunk igen tekintélyes része, hölgyközönségünk pedig egész teljében. Eljött a rokonságon kívül e szomorú akcióra Gyulafehérvárról dr. Mohay Sándor országgyűlési képviselő és neje, Novák Ferencz polgármester neje és még igen számosan. A gyászszertartás egyházi részét a halottas háznál Szilágyi Farkas és Jancsó Sándor ev. lelkészek teljesítették, melynek végzetével elindult a szomorú menet az ev. ref. temetőbe, elől a gyászoló férfiközönség, majd a szebbnél-szebb koszorúkkal borított gyászkocsi, e körül a pénzügyigazgatóság személyzetének egy része vitte az égő fekete fákyákat, a gyásznak és szomorúságnak ezen külső jeleit. A sirnál Nagy Gergely pénzügyi titkár bucsuztatta el szép, megható beszédben a szeretett és tisztelt pályatársat, a jó barátot, a gondos családfőt, a minta-férjet. A vegyes Dalkör bucsú-éneke után végét érte a szomorú szertartás és mi mindannyian, kik fájdalommal, szomorúsággal szívünkben állottuk körül a nyitott sirt, azon utolsó obajjal, fohászzunkkal távoztunk: Nyugalma legyen csendes, emléke áldott! Bánatos özvegye, az elhunyt gyermekei pedig leljenek vigaszt azon általános szeretetben és tiszteletben, melyben a jó férj, a jó apa földi életében részesült és abban, hogy emléke polgártársainak szívében mindig élni fog.

— **Iszleti Benedek Gyula**, országosan ismert előkelő sportsman és vívómester, a napokban vívó-iskolát nyitott a kollégium tornatermében. A mestert jó híre mellett, melyet kiválóan praktikus módszerével és számtalan sikerével szerzett, különösen fáradhatatlan jó kedélye és önbizalmat ebresztő kedves bánásmódja ajánlja. Valóságos élvezet ügyességét tapasztalni és töle tanulni. Tapasztalataink alapján melegen ajánljuk a sport iránt érdeklődők figyelmébe és pártolásába megnyitott vívó-iskoláját.

— **Nagy-gyűlés.** A magyar minorita rend f. hó 6, 7 és 8-án tartja káptalani nagygyűlését Szegeden. Ez alkalommal választás alá kerülnek a rendfőnökök kívül az összes házfőnökök, így a nagyenyedi házfőnöki állás is. Rendfőnökké minden valószínűség szerint újból a nagy tudományú és széles ismeretű dr. Csák Czirájék mostani rendfőnök lesz megválasztva, ki rendfőnök között általános népszerűségnek és tiszteletnek örvend.

— **A marosújvári sósfürdőben** a fürdői szezon javában foly; június hó 30-áig az állandó fürdővendégek száma 108, az ideiglenes vendégeké 309 volt. Legközelebb közölni fogjuk a fürdővendégek névsorát.

— **A gyulafehérvár-zalathnai vasút-társaság** a napokban Budapesten tartott közgyűlésén bejelentették, hogy a személyforgalom némileg csökkent, ellenben az áruforgalom 3684 tonnáról 46731 tonnára emelkedett. A pénzügyi eredmény csupán 4353 ft 98 krral kedvezőtlenebb az előző évinél. A kimutatott 40105 ft 50 kr tiszta nyereségből az elsőbbségi részvények osztalékát 3 ft 70 krrban állapították meg.

— **Nyilvános számadás.** A nagyenyedi Bethlen-kollégium főgimnáziumában végzett ifjak által a Nagy-Enyeden felállítandó Bethlen-szobor alapjára rendezett táncz-estélyen felülfizettek a következők: Bartha Zsigmond 7-60 kor., Dezső Zsigmond, Gáspár János 7-20—7-20 kor., Orbai Lajos, özv. Wokál Jánosné 2-80—2-80 kor., Winkler János 2-40 kor., Bálint János, Bihari István, dr. Farnós Dezső, Fogarasi Béla, Harmath Antal, Málnási Károly, Pásztohy Dénes, N. N. 2—2 kor., Róder Antal, N. N. 1-20—1-20 kor., Krisztori János 1 kor., Bihari Béla, Fenichel Simon, Solymosi Elek, Schütz 80—80 fillér, Szathmári Károly, N. N. 20—20 fillér. A befolyt összeget köszönettel nyugtázza a rendezőség.

— **Vlád Gizella válópöre.** Megirtuk annak idején, hogy Vlád Gizella Magyar Színház primadonnája, válópört indított a férje: Deák Péter vidéki színigazgató ellen. Hiába szólította föl a törvényszék Vlád Gizellát az életközösség helyreállítására, hiába volt minden békéltetés. A primadonna a törvényszék előtt kereken kijelentette: „Nem szeretem az uramat, elválok tőle!” A törvényszék ezt a kijelentést ugyan nem fogadta el való oknak, s csak akkor mondotta ki a válást, amikor Deák Péter hűtlen elhagyás címén kérte a házasság felbontását. A kir. ítélőtábla helybenhagyta a törvényszék ítéletét, s Asztalos Aba bíró előadása mellett a kir. kuria is végleg elválasztotta a feleket.

— **Mit kívánnak a hölgyek leginkább?** Ezt a kérdést sokat vitatták már, de kielégítő feleletet nem tudtak megadni reá a bölcsök. Ennek tanulmányozása végett megfordult egy tudós több városban, s ott elmulva hallotta kérdésére feleletül: azt kívánom leginkább, hogy a férjem (atyám, testvérem stb.) fizessen továbbra is elő a „Képes Családi Lapok” című illusztrált szépirodalmi hetilapra. Csodálkozva kérdezte mindenkitől, hogy miért kívánja ezt leginkább s a felelet mindig egyhangzó volt: mert ez a legjobb, legérdekesebb és legszebb illusztrált hetilap s mert egyúttal a legolcsóbb is: egy évre 6 ft, félévre 3 ft, negyedévre 1 ft 50 kr. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal, Budapesten, VI., Szondy-utca 11. sz.

— **A mykenei oroszlanos kapu** egyik legrégebb emléke az emberiség alkotó tevékenységének. Durván faragott köveit az őskor homályában illesztették össze óriás erejű kezek. A kapu föl, az oromfalba, durván, nagyoltan faragott oroszlanpárt helyezett az ősidők művésze. A két oroszlan egy oszlopra kapaszkodik. Törökvisük, feszülő izmaik mintegy a művészet törekvését is mutatják, jelképezik, mely a durva formában az erőt iparkodik nagynehezen kifejezni. A csonka állati testek a görög szobrászat legrégebb kísérletei közül valók, mikor az anyag ellenállása még dacolt a művész alkotó erejével s tökéletlen eszközeivel. Ez a kapu mégis

nagyserű diadaliv, melyen át a görögség művészi tevékenysége világhódító körútra indult. A híres kapu legújabb képe a Nagy Képes Világtörténet 30-ik füzetében jelent meg. A munka 12 kötetben jelenik meg, s Marczali Henrik szerkeszti. A most folyó második kötetet dr. Gyomlay Gyula írta. Egy kötet ára diszkótköten 8 ft. Füzetenként is megjelen minden szombaton; 1 füzet ára 30 kr. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság, Budapest Üllői-ut 18.) s minden hazai könyvkereskedésben.

— **A „Zenélő Magyarország”** zongora- és hegedű-zenemű-folyóirat most megjelent XIII-dik füzete, a VI. évfolyam II. félévének első száma, tartalmazza a következő szép zenemű-újításokat: I. „Szalmaszál a vízbe” népdalt. II. Blon Ferencz „Világbeke” indulót. III. Karganoff G. „Souvenir” szalondarabot. IV. Lincke Pál „Höl a szó már mit sem érne” kuplé-keringőt. Ily gazdag tartalommal jelenik meg a „Zenélő Magyarország” minden füzete, miért az minden zongorázó és hegedűsnek, ki a legjobb magyar dal, műdal, kuplé-, szalon-, táncz-zenét és hegedű-újításokat kedveli, különösen figyelmébe ajánlhatók annak havonként kétszer megjelenő 10—10 oldal tartalmú füzetei. Egy negyedévben 6 füzet 60 oldal tartalommal 1 ft előfizetésért kapható, s előfizetésekre szóló megrendelések a „Zenélő Magyarország” (Klökner Ede) zenemű-kiadóhivatalába Budapest, VI., Csengery-utca 62/a intézendők, honnan árjegyzékek és az egyes évfolyamok tartalmát mutató jegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek.

Közgazdaság.

Vetőmagvak.

(Mauthner Ödön tudósítása.)

A terményítő időjárás folytán az összes takarmány-félék fejlődése jól halad, fű- és heremagvak rétek és legelőknél némileg még keltek. Zöld takarmány-nak valók, u. m. muhar és paprikaköles még erősen kellett, s ezért meglehetősen forgalmat értek el. Tárlórépát továbbat is nagyon keresnek. Külföldi jelentések szerint a korán érő fűmagvaknak bőséges és megfelelő időjárás esetén minőségileg is jó termésüket remélik. Biborherének természetesen nézve oly nagyon elűtnek egymástól a vélemények, hogy annak tiszta áttekiütése még nem lehetséges.

Jegyzékek nyers áruért 100 kilónként Budapestre értve:

Vörös lóhere, minőség szerint	34—42 ft — kr
Biborhere	20—22 „ — „
Tárlórépamag	30—35 „ — „
Muharmag	6—6 „ 50 „

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár részvénytársaság.

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár részvénytársaság könyvnyomdájában.

Nyersselyem-básztruha

8 ft 65 krtól 42 ft 75 krig teljes öltönyhöz való kelme. — Tussors és Shantungs-Pongees, valamint fekete, fehér és színes **Henneberg-selyem** 45 krtól 14 ft 65 krig méterenkint, — a legdivatosabb szövés, szín- és mintázatban. **Privát fogyasztóknak** postabér- és vámmentesen, valamint házhoz szállítva, — **mintákat pedig posta fordultával** küldenek: **HENNEBERG G. selyemgyárai** (cs. és k. udvari szállító) **Zürichben.** Magyar levelezés. Svájcba kétszeres levélbéllyeg ragasztandó (3)

Legjobb alkalom

azon szülőknek, kik gyermekeiket a német nyelvben oktattatni kívánják.

Két német diák, kik mostantól kezdve **augusztus 15-ig** itt fognak tartózkodni, hajlandó a **német nyelvben**, kívánatra a **hegedűjátékban** is oktatást adni. Bővebb felvilágosítást e lap kiadóhivatala nyújt.

357. szám. 1899. évgrh.

Árverési hirdetmény.

Atulirott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz 102 §-a értelmében ezennel közölni teszi, hogy az abrudbányai kir. járásbíró-ság V. 733/4 1899. számú végzése folytán Dr. Pap Lőrincz ügyvéd által képviselt, az Auraria takarékpénztár javára abfalvi Borzák Nikolae és társ ellen 56 frt 30 kr tőke, ennek 1897. évi július hó 25-ik napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 64 frt 9 kr perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság 898. 11.1. alap és felülfoglalt és 402 frira becsült, Sziminá Nikolaenél 2 ökor, 1 szekér, 1 tehén, 3 ka'angya széna és 2 borjú, Sziminá Ilienél 5 kalangya széna, 1 tehén és 2 juh, Csorá Juonnál 4 kalangya széna és 1 tehénből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladtnak.

Mely árverésnek az abrudbányai kir. járásbíró-ság idézett számú kiküldetést rendelő végzése folytán a helyszínen, vagyis alperesek lakásán Abrudfalván leendő eszközésére 1899. évi július hó 12-ik, esetleg következő napjának d. e. 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107 §-a értelmében a legelőbbet ígérőknek becsáron alul is eladtnak fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cz. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő. Végül felhívtnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárától a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, a mennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtói jegyzőkönyvtől ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alólikt kiküldöttnek vagy írásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Abrudbányán, 1899. évi június hó 24. napján.

1846 1-1

Szabó Dénes,
kir. bírósági végrehajtó.

Pályázati hirdetmény.

A nagyenyedi ipartestület és vele kapcsolatban lévő betegsegélyező-egyletnél megüresedett **titkári állásra** ezennel pályázat hirdettetik.

Felhívtnak mind azok, kik ezen állást elnyerni ohajjlik, hogy az iparügyek kezelésében való jártasságukat igazoló folyamodványukat folyó évi **július hó 7-éig** alólikt előjárásához nyujtsák be. **Fizetés 300 frt.** A megválasztott titkár köteles hetenként 3 napon 2-2 órai hivatalos órát tartani.

Nagy Enyed, 1899. június hó 27-én.

1842 3-3

Ipartestületi előjáróság.

5958. szám.

1899. polg.

Idézési hirdetmény.

A gyulafehérvári kir. törvényszék közölni teszi, hogy miután az alvincz-n.-szeben-vöröstoronyi vasut részvénytársaság kisajátítási ügyében az alsófehérmegyei közigazgatási bizottság a hitelesített kisajátítási tervet megküldötte, ennek folytán a jelzett vasut által érintett és az alvinczi 16. számú tjkvben 1390, 908, 32. számú tjkvben 922, 51. számú tjkvben 1407, 74. számú tjkvben 1737, 84. számú tjkvben 928, 579. számú tjkvben 907, 590. számú tjkvben 906, 1128. számú tjkvben 923, 1190 sz. tjkvben 1406, 1338. számú tjkvben 920, 921. és 1981. számú tjkvben 1335, 1336, 1399/4, 1399/5. helyrajzi

szám alatt foglalt ingatlan részletek kártalanítása iránti eljárás elrendeltetett és tárgyalási határrnapul **1899. július 25.** napjának délelőtti 9 órája Alvincz községhezához kitűztetett, melyre a vasut-részvénytársaság, továbbá az összes telekkönyvi érdekelt azzal idézettek meg, hogy egyik másik fél elmaradása az 1881. XLI. t.-cz. 46 §. értelmében a kártalanítás felett hozandó érdemleges határozatot nem fogja gátolni. A távollevők és ismeretlen tartózkodásuak részére gondnokul Issemerellen tartózkodásuak részére gondnokul Issekutcz János gyulafehérvári ügyvéd lett hivatalból kinevezve.

A gyulafehérvári kir. törvényszék polgári bíróságának 1899. jun. 21-én tartott üléséből.

Nemes János,
elnök.

1847 1-3

Péterfy Albert,
t. jegyző.

Az előpataki ásványos gyógyviz

a világ legelső égvényes vasas vizének ismertett el. **Szénsav- és vastartalomra fölülmulja az eddig ismert összes vasas vizeket,** nem vévén ki Pyrmont, Spaa és Schwabachot is.

A vasas vizek közül az által tűnik ki, hogy **hajtó-sókat tartalmaz és szén-savas natronra nézve felülmulja az összes említett vizeket,** mi által világhírű a gyomor jótékony hatására.

Gyógyító hatása az előpataki ásványos gyógyviznek kitünően bevált: **a gyomor és belek idült hurutjainál, gyomorgöres, gyomorégésben, máj- és lépdagatokban, sárgaságban, epekövekben,** egyáltalában gyermekeknel a szervezet ép és erős kifejlődését vas- és mésztartalmánál fogva meglepően elősegíti

Az előpataki ásványvizeket nem csak a betegek használják, egészséges embereknek is üdítő italul szolgál s különösen borral vegyítve a háztartásnál általános használatban van.

Kapható minden jelesebb fűszerkereskedés és vendéglőben.

Főraktár Nagy-Enyed, Gyulafehérvár, M.-Ujvár, Tövis és ezek vidékére:

SCHÖNBERGER MÓR urnál

Nagy-Enyeden, Magyar-utca 52. sz.

20-76 1823

Nagy Képes Világtörténet

Képes diszmű a művelt közönség számára.

ÁLDÁSSY ANTAL, BOROVSZKY SAMU, FOGARASSY ALBERT, GERÉB JÓZSEF, GOLDZSIHER IGNÁCZ, GYOMLAY GYULA, MIKA SÁNDOR
közreműködésével szerkeszti

MARCZALI HENRIK

Mintegy 2500 szövegképpel, 500 műmelléklettel, 60 színes műlappal
50 történelmi térképpel, 8500 szövegoldallal.

A Nagy Képes Világtörténet célja.

Je'en munkával az első nagy világtörténeli mű jelenik meg magyar nyelven. Tervében, céljában, eszközeiben, alakjában és terjedelmében egyaránt nagy és jelentős ez a vállalkozás.

A magyar tudomány nyujtja a magyar közönségnek az élet könyvét, a világtörténetet. Nemzeti művelődésünkre nézve fontos mozzanat ez. Egy régi hiány pótlása, egy régi szükség kielégítése, egy régi kötelesség teljesítése.

A Nagy Képes Világtörténet illusztrációi.

A Nagy Képes Világtörténet összes illusztrációi kizárólag egykoru vagy korhó ábrázolatok lesznek. Képes mellékletei, történeli térképei, a szöveg közé nyomott rajzokkal és írásmásolatokkal a Világtörténet egy olyan kicsinyített historiai muzeumot nyujtanak az előfizetőnek, a minőt a maga valójában lehetetlen beszerezni. Ezek a nagy europai muzeumokból, családi és nyilvános könyvtárakból és levéltárakból, építészeti műrekekről egybegyűjtött s a legnagyobb műszaki tökéletességgel reprodukált illusztrációk rendkívül emelik a mű becsét, az egésznek művészi értéket adnak.

Ez a tizenkét kötet a legfényesebb magyar könyvek közé tartozik. Ez a tizenkét hatalmas könyv arra való, hogy nemzetünk minden műveltjének tanítója barátja, tanácsadója, minden uri háznak ékessége legyen. A mű kiadására egyesült két könyvkiadó intézet bizalommal ajánlja, tehát nagy, magyar vállalatát a nagy magyar közönségnek.

Franklin Társulat
magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.

Révai Testvérek
irodalmi intézet részvénytársaság.

Megjelenik tizenkét kötetben

famentes, tehát soha meg nem sárguló papíron.

Egy-egy kötet ára

rendkívül diszes félbőr-kötésben, bőrháttal és vászontáblával

8 frt.

Minden négy hóban egy-egy kötet jelenik meg.

A Nagy Képes Világtörténet megszerezhető:

a) Füzetes kiadásban hetenkinti 30 kros füzetekben minden rendes hazai könyvtárusnál.

b) Kötetes kiadásban 12 kötetben, 8 frtjává.

a) kötetenkinti utánvétellel bérmentve,

b) havi 1 frt 50 kros részletfizetésre.

*

A rendelések a helyi könyvkereskedéshez vagy alólikt kiadókhöz intézendők.

*

Tájékoztató képes prospektust

vagy **mutatványfüzetet**

ingyen és bérmentve

küld a mű kiadóhivatala

Budapest, VIII., Üllői-ut 18. szám.

Előfizető gyűjtők sziveskedjenek a kiadóhivatalhoz fordulni.